

УДК 811.111:378.091.275

І. В. Малецька
ORCID ID 0000-0002-7872-5963

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Здійснено порівняльний аналіз можливостей різних інформаційних платформ для створення тестів для перевірки знань іноземної мови студентів вищих навчальних закладів. Порівняння було зроблено за такими критеріями: кількість безкоштовних опцій; кількість форм тестів; зручність у користуванні; можливість застосування української мови; можливості автоматичної перевірки і збереження результатів; наявність додаткових опцій (можливість додавання у тест зображень, відео- й аудіофайлів та ін.). На основі здійсненого аналізу визначено, що найзручнішою й найефективнішою є інформаційна платформа «Proprofs». Наведено практичні поради викладачам щодо створення тестів і їх застосування під час визначення у студентів рівня знань і вмінь з іноземної мови.

Ключові слова: діагностика рівня знань; інформаційні платформи; навчання іноземної мови; платформа «Proprofs»; складання тестів; тестовий контроль.

Постановка проблеми. Стратегія реформування вищої освіти в Україні передбачає конкурентоспроможну національну систему підготовки фахівців високої кваліфікації. Це означає, що вищі навчальні заклади країни мають здійснювати освітній процес з інформаційним забезпеченням, яке відповідає світовим стандартам. Важко уявити навчальні заняття в сучасній вищій школі без використання комп'ютерних технологій – від простих програм до інформаційних платформ (Nicholson P., 2007).

Особливе місце інформаційні технології посідають у процесі опанування іноземною мовою. Їх застосовують як засіб не лише навчання, а й контролю під час перевірки знань. Так, глибока формалізація тестових документів робить досить зручним процес застосування комп'ютерних систем під час тестового контролю. Важливо, що за останні роки з'явилися спеціальні інформаційні платформи для створення й реалізації тестів. Вони оптимізують практику їх складання, дають можливість використовувати не тільки письмову, а й аудіо- та відеоінформацію в найрізноманітніших форматах.

Проте аналіз психолого-педагогічної літератури, інтерв'ю з організаторами освітнього процесу у вищій школі свідчать про те, що існує невідповідність між потребою в проведенні якісних контрольних зрізів і використанням багатьма викладачами ВНЗ застарілих засобів діагностики.

Це зумовлює актуальність дослідження сучасних інформаційних систем контролю та введення у навчальний процес найефективніших із них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порядок створення тестів для контролю якості знань майбутніх учителів іноземних мов на прикладі сервісу «Майстер-Тест» описали Н. Андреева і Ю. Дем'янова (Андреева Н., Дем'янова Ю., 2014). У статті перелічено декілька інтернет-ресурсів, за допомогою яких можна створювати тести. Проте це суто практична публікація, яка представляє собою покрокову інструкцію зі створення on-line тесту на

вказаному ресурсі, без характеристики його якостей і функцій.

Е. Грабар проаналізував зміст тестових завдань для школярів у США. Автор установив, що: «Зміст тестових завдань формується відповідно до ідеї, в основі якої закладено спонукання учня до вивчення іноземної мови в різних видах мовленнєвої діяльності. Доведено, що метою проведення тестів є діагностика сильних і слабких сторін комунікативної компетенції учнів» (Грабар Е. В., 2013, с. 56).

Т. Плохута розробила модель комплексного тестового контролю самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів. В основі означеної структури лежить так зване евристичне тестове завдання, яке у свою чергу авторка поділяє на зовнішню і внутрішню складові. У якості зовнішньої виступають власні твори студентів, а внутрішньою частиною дослідниці називає зміни особистісних якостей майбутніх фахівців. Модель містить критерії для оцінювання зовнішнього творчого освітнього продукту і критерії для оцінювання евристичних умінь студентів. Але відповідних показників, обґрунтувань рівнів розвитку якостей майбутніх фахівців у статті не наводиться (Плохута Т. М., 2012).

Цілком згодні з твердженням Л. Дрібної про те, що: «Ефективним засобом організації контролю в навчанні іноземної мови є тестування. Тестовий контроль може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, а також задовольнити вимоги, що висувуються до якості контролю» (Дрібна Л. В., 2014). Авторка обґрунтовує поняття «лінгводидактичний тест» і перелічує загально відомі вимоги до його складання, а також роз'яснює види контролю рівня студентів. На жаль, головною думкою статті стало тільки ствердження, що тестовий контроль більш об'єктивний ніж інші.

М. Костюк досліджує тестовий контроль видів мовленнєвої діяльності студентів. Авторка окремо розглядає діагностику сприйнятого на слух усно-

го мовлення, тестування говоріння й тестування володіння письмом. Наводяться конкретні приклади застосування в навчальному процесі тих чи інших видів тестів. Підкреслюється необхідність додержання вимог для складання тестів. Дослідниця ділиться власним досвідом використання різних підходів під час тестового оцінювання в різних навчальних ситуаціях (Костюк М. М., 2015).

Аналіз наукових джерел свідчить, що порівняння можливостей різних інформаційних платформ для складання тестів під час вивчення іноземної мови поки що не було здійснено.

Мета статті. Провести порівняльний аналіз можливостей різних інформаційних платформ для складання тестів перевірки знань студентів з іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. В освітніх системах розвинених країн основним засобом діагностики рівня оволодіння студентами професійними знаннями й уміннями є тестування. Вибраний Україною курс інтеграції до світового простору, зокрема приєднання до ЄС, передбачає адаптацію освітньої сфери до європейської. Це зумовлює докорінну зміну кількісного і якісного застосування тестових технологій під час вивчення іноземної мови.

У спеціальній літературі до укладачів тестів висувається низка вимог щодо змісту й форми тестів, процедури й механізмів їх формування. Т. Несвірська підсумувала загальноприйнятні принципи складання тестових завдань. Це:

- автентичність змісту навчання й змісту тестів;
- послідовність, тобто проведення тестування: на кожному практичному занятті; після вивчення теми; розділу;
- відповідність змісту тестів отриманим студентами знанням;
- таємність, який означає умову відсутності поінформованості студентів про конкретний зміст тесту до початку процедури його проведення;
- доступність форми тесту для засобів подання тестів;
- об'єктивність результатів.

Дослідниця наводить методику складання тесту, яка включає шість кроків: визначення умов і змісту застосування тесту; складання матриці тесту; складання робочого варіанта тесту; обмежене застосування тесту з метою визначення його придатності; обробка й аналіз пілотування тесту; формування остаточного варіанта тесту (Несвірська Т., 2011).

Але зміст і тривалість більшості перерахованих етапів можна оптимізувати, якщо формувати тести, використовуючи відповідні інформаційні платформи.

На освітньому інтернет-ресурсі *Osvita.ua* викладачам і шкільним учителям для полегшення підготовки й проведення тестування рекомендовано сім інформаційних платформ: *Google-форми*

(<https://drive.google.com/drive/my-drive>), *Quizlet* (<https://quizlet.com/>), *Proprofs* (<http://www.proprofs.com/>), *Kahoot!* (<https://www.getkahoot.com/>), *ClassMarker* (<https://www.classmarker.com/>), *Plickers* (<https://www.plickers.com/>), *Easy Test Maker* (<https://www.easytestmaker.com/>). Проаналізуємо зручність і ефективність застосування цих ресурсів під час викладання іноземної мови.

Google-форми. Безперечною перевагою цієї інформаційної платформи є безкоштовність усіх опцій. Для користування ресурсом треба мати аккаунт (обліковий запис) *Google*. Далі необхідно натиснути кнопку «Створити форму» й формувати тест. Сайт дає можливість виводити на екран варіанти відповідей у випадковому порядку, що підвищує таємність тесту. Розробники передбачили декілька форм документа: вибір однієї правильної відповіді; вибір кількох правильних відповідей; випадний список; сітка. Передбачена можливість редагування вже створеної форми, додавання в тест зображень, відео- й аудіофайлів. Є опція автоматичної перевірки відповідей. Можна вставити попередньо збережений тест на сайт чи блог.

Proprofs. Незручністю цього ресурсу є відсутність україномовного чи російськомовного інтерфейсу, проте вона частково компенсується можливістю автоматичного перекладу on-line. Сайт платний, але можливостей безкоштовних опцій цілком вистачає для роботи одного викладача. Користувачу запропоновано скласти тест із форм (вибір однієї правильної відповіді; вибір декількох правильних відповідей; вибір «правильно-хибно», узгодження; заповнення бланку; твір) або скористатися готовим тестом із бази, в якій міститься понад 100 000 тестів. Перевірка правильності відповідей автоматизована, причому з виведенням на екран інформації про кількість правильних відповідей, їх відсоток. У випадку хибної відповіді вказується помилка.

Quizlet. Потребує реєстрації, хоча можливий вхід через *Facebook*. Ресурс не зовсім зручний для застосування тестових технологій, бо створювався насамперед для вивчення нового матеріалу. Користувачу запропоновано лише чотири форми тестів. Інтерфейс англomовний, але передбачено можливість введення інформації українською. Суттєвий недолік використання інформаційної платформи *Quizlet* – не тільки обов'язкова реєстрація для учнів, а ще й необхідність згоди батьків. Тому при реєстрації учень має вказати електронну адресу останніх, на яку надсилається запит. Реєстрація завершується лише при отриманні відповіді від батьків. Якщо цю процедуру не проводити, буде обмежено частину опцій, а ресурс, до того ж, не збереже результати.

Kahoot! Сайт зараз безкоштовний, але, виходячи із загальноприйнятної маркетингової політики, це тимчасово. До переваг інформаційної платформи можна віднести: простоту використання й реєстрації, можливість студентам заходити

у віртуальний кабінет викладача з мобільних пристроїв; наявність таймера до кожного питання; можливість зміни послідовності питань; оригінальність оцінювання; адаптація із соціальними мережами. Але всі переваги інформаційної платформи перекреслюються суттєвим недоліком – наявністю лише однієї форми тесту, а саме: питання й чотири (або менше) відповіді, з яких студентові пропонується вибрати правильну. Цей недолік обмежує можливості використання ресурсу в навчальному процесі.

ClassMarker. Інформаційна платформа позиціонує себе як найкращий інструмент для створення тестів. До переваг можна віднести: безплатність; можливість використання питань (чи відео- й аудіофайлів) з власної бази в різних тестах; наявність у налаштуваннях обмеження за часом доступу й часом відповіді; можливість зворотного зв'язку; сумісність з будь-якою операційною системою; можливість використання мобільних пристроїв (смартфонів, планшетів). Недоліками є: лише англomовний інтерфейс; наявність тільки чотирьох форм тестів.

Plickers. Ресурс запропонував вельми оригінальну форму проведення тестування. Заздалегідь кожному студентові видається картка з QR-кодом. Залежно від розташування картки (за командою викладача), фіксується відповідь. Усього варіантів положень картки – чотири, тобто варіантів відповідей теж чотири. Відповідь зчитується або спеціальним електронним пристроєм, або камерою смартфона. Картка в кожного студента своя. Проведення тес-

тування в такий спосіб привертає увагу студентів – майбутніх фахівців. Але процес підготовки до нього досить трудомісткий. Необхідне встановлення на мобільний пристрій спеціального програмного забезпечення; передбачено використання тільки планшета чи смартфона, з'єданого з ноутбуком. Також недоліком є можливість застосування лише одного з видів тестів.

Easy Test Maker. Ресурс є потужним on-line генератором тестів. Форми тестів пропонується такі: з множинним вибором, заповненням порожніх полів; на відповідність; коротка відповідь. Інтерфейс підтримує кирилицю. Передбачена перевірка правопису. Зручно, що для роботи не треба реєструватися, але для редагування тестів необхідно отримати аккаунт. Головний недолік – безплатно можна скласти лише 25 тестів.

Висновок. Було проведено порівняння можливостей сучасних інформаційних платформ для застосування тестових технологій під час вивчення іноземної мови за такими критеріями: кількість безкоштовних опцій; кількість форм тестів; зручність у користуванні; можливість застосування української мови; можливість автоматичної перевірки й збереження результатів; наявність додаткових опцій (можливість додавання в тест зображень, відео- й аудіофайлів).

На основі здійсненого дослідження можна зробити висновок, що за функціональним обсягом найбільш універсальною, зручною та ефективною для перевірки знань іноземної мови студентів ВНЗ є інформаційна платформа *Proprofs*.

Література

1. **Анреєва Н.** Онлайн-тестування у системі контролю якості знань майбутніх учителів іноземних мов / Н. Анреєва, Ю. Дем'янова // Іноземні мови. – 2014. – № 1. – С. 56-60.
2. **Грабар Е. В.** Зміст тестових завдань із визначення рівня сформованості іншомовної компетенції школярів США / Е. В. Грабар // Освіта та педагогічна наука. – 2013. – № 2. – С. 52-58.
3. **Дрібна Л. В.** Тестування як засіб контролю якості навчання іноземної мови [Електронний ресурс] / Л. В. Дрібна // Наукові конференції. – Режим доступу: <http://intkonf.org/dribna-lv-testuvannya-yak-zasib-kontrolyu-yakosti-navchannya-inozemniy-movi/>
4. **Костюк М. М.** Тестовий контроль видів мовленнєвої діяльності / М. М. Костюк // Молодь і ринок. – 2015. – № 2. – С. 92-97.
5. **Несвірська Т.** Система тестування та моніторингу мовленнєвої компетенції студентів та курсантів / Т. Несвірська // Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 344-362.
6. Освітологія: хрестоматія: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 744 с.
7. **Плохута Т. М.** Дидактична модель комплексного тестового контролю самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів / Т. М. Плохута // Зб. наук. праць Полтавського нац. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки». – 2012. – № 10. – С. 229-235.
8. **Nicholson P.** A History of E-Learning / Paul Nicholson // Computers and Education / Editors: F.-M. Baltasar, J. M. Sanchez-Perez, J. A. Gomez-Pulido [et al.]. – Dordrecht : Springer Netherlands, 2007. – P. 1-11. DOI:10.1007/978-1-4020-4914-9_1.

I. Malecka. TEST CONTROL IN ENGLISH LANGUAGE TRAINING

The comparative analysis of the possibilities of information platforms for the creation of test time learning a foreign language. The comparison was made on the following criteria: the number of free options; the number of forms of tests; ease of use; the ability to use the Ukrainian language; possibility of automatic check and store the results; availability of options (the ability to add to the test images, video and audio files, and others.). According to these param-

ters have been tested such information platforms: Google-FORMS, Quizlet, Proprofs, Kahoot!, ClassMarker, Plickers, Easy Test Maker. All these information platforms were not created in Ukraine, therefore, require special analysis before using them in the educational process for students of higher educational institutions. It was found that the main problem for Ukrainian users are limitations in functions; the impossibility of introducing Cyrillic fonts; limit the number of tests; complexity of registration (mandatory involvement of parents in order to confirm the registration); paid services. But also noted many positive features. In particular, the ability to use audio material and video. On the basis of the analysis carried out determined that the most convenient and most effective is the information platform «Proprofs». Place your practical advice to teachers to build and test their applications in determining the degree of mastery of the student's knowledge and skills from a foreign language. Note that this platform can be used as a model for the creation of an information platform in Ukraine. Subsequent research in this area will improve many of its functions and adapt to the peculiarities of Ukrainian education. This opens up opportunities for further research in this area.

Key words: creation of tests; diagnosis level of knowledge; information platform; learning a foreign language; Proprofs; test control.

И. В. Малецкая. ТЕСТОВЫЙ КОНТРОЛЬ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Осуществлен сравнительный анализ возможностей разных информационных платформ для создания тестов, предназначенных для проверки знаний иностранного языка студентов высших учебных заведений. Сравнение было произведено по таким критериям: количество бесплатных опций; количество форм тестов; удобство в пользовании; возможность применения украинского языка; возможности автоматической проверки и сохранения результатов; наличие дополнительных опций (возможность добавления в тест изображений, видео- и аудиофайлов и др.). На основе осуществленного анализа определено, что наиболее удобной и наиболее эффективной является информационная платформа «Proprofs». Даны практические советы преподавателям по созданию тестов и их применению с целью определения у студентов уровня знаний и умений по иностранному языку.

Ключевые слова: диагностика уровня знаний; информационные платформы; обучение иностранному языку; платформа «Proprofs»; составление тестов; тестовый контроль.

Рецензенти

О. В. Аніщенко – д.п.н.

М. М. Галицька – к. п. н.

Стаття надійшла до редакції 10.10.15

Прийнято до друку 26.11.15